

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjeli telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Ezer...

ELŐFIZET
Egyes
Levelet
Negyede
Egy hó...

X. évfolyam

1939. Április 6. Szombat
* 1689. év. II. Adár 25. *

Ára 5 lej

618
Dr. Ramaseter Róbert
Budapest
I. Diszter 2. Ilc. 8.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 36. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Gelu No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel.

Véres hullák a sineken...

A sineken ismét véres hullák fekszenek. Összeroncsolt emberi testek életlenül menednek az elmulás horizontja felé, emberi testek, melyeknek hüvelyében tegnap még élet lobogott, tervek forriak, a munka akarata feszült — s mára némán, bár akaratukon kívül, mondottak bucsut a földi lehetőségeknek.

Már alig van jelzőnk, alig van ostorozó szavunk a vasuti katasztrófák meghegységzésére. Annyiszor kellett rámutatnunk a CFR körül üzött bűnös üzemekre, hogy a sok használat közben még a döbbenetünk is elkopott. Egyelőre még mindig csak arról szól a krónika hogy lemondott a közlekedésügyi miniszter és lemondott a CFR vezérigazgatója. Ezzel a hírrel egyidejűleg azonban nem láttak napvilágot azok a hírek, melyek a CFR valódi és gyökeres reorganizációját jelentik be. Holott ennek a reorganizációnak a kérése egyre inkább lesz életveszélyessé, életbiztonságunk dírekt veszélyeztetőjévé. A gazdasági nyomorúságon kívül, amelyet részben a CFR drágasága és szervezetlensége zudított reánk, egyre inkább megy ki vére a játék, egyre inkább megért a halál árnyéka, mely a sinek között téfereg.

Nincs peronyi vesztenivaló ideje a kormánynak. A buzai borzalmas vasuti katasztrófa az utolsó véres mementó amelyre fel kell figyelnie. Ebben az országban mindeközéig szabad préda volt minden közkinos, minden materialis és morális érték, lehetetlen, hogy az egyéni lét is végérvényesen az ebek harmadajára kerüljön. Lehetetlen állapot, hogy Romániában valaki azzal az öntudattal szállhasson csak fel vonatra, mint amilyennek az elítelt fegyenc a villanyszékbe ül be; lehetetlen állapot, hogy az amugyis magas adatokat produkáló halálözsi statisztikát a nehéz pénzek megváltott, permanens vasuti halál fokozza.

A buzai vasuti katasztrófával kapcsolatban megindított vizsgálat azt bizonyítja, hogy a vasuti katasztrófák előidézésében nálunk annyi ok forog fenn, hogy szinte se szerit, se számát nem tudjuk. A vizsgálatot vezető szakértők egy része a katasztrófa okát hibás váltoáltságban, másik része szintörésben, a harmadik a tengelytörésben látja, illetőleg állapítja meg, de valószínű, hogy ezeken kívül még jóegynéhány lehetőség forgott fenn a katasztrófa megtörténésére. Mindezek az okok a CFR teljes züllöttségében, egy évtizedes mult visszaéléseiben gyökereznek, de ezeken felül nem lehet figyelmen kívül hagyni azokat a lélektani okokat sem, amelyek a vasuti katasztrófák előidézésében részeselek.

Ezek a lélektani okok elsősorban a rosszul fizetett és agyondolgoztatott CFR-személyzet lelkében vannak adva. Gondokkal küzködő, fáradt, olykor a legminimálisabb életszükségletet is nélkülöző vasutasokkal szemben hiába próbálják a törvény irgalmatlan szigorát

alkalmazni, ezzel nem fognak sokra menni. A CFR személyzetének és tisztviselőinek rendes fizetést kell adni végre és a törvény szigorát azok ellen a lelkiismeretlen kufarok ellen kell fordítani, akik milliárdos panamákat üznek a vasuti anyagok körül.

Nagyon sok esetben a tengelytörések

hibás váltóállítások mögött garmadával ellopott vasuti anyagok hiánya húzódik meg sötétlően és ezek a hiányok okozzák a becületes munkások, dolgozó kereskedők és talán tudományos problémákkal viaskodó intellektuelek halálát a sineken. A buzai vasuti katasztrófa sötét és véres mementó, amely végre ha-

laszthatatlan cselekedetre kell hogy bírja a kormányt. Nem akarunk és nem is bírnunk el több vasuti katasztrófát! Nem akarunk hallani a sinekre hullott véres hullákról, nem akarjuk terveinket, akaratunkat, építő energiainkat a vasuti katasztrófák molochjának kiszolgáltatni.

Bukarestben fogják megtartani az erdélyi prefektusok és polgármesterek kongresszusát

Orvosolni fogják az erdélyi közigazgatási tisztviselők helyzetét

(Cluj-Kolozsvár, április 5. Az Uj Kelet tud.) Az erdélyi közigazgatási és városi tisztviselők szervezetei és különböző csoportjai már több alkalommal fordultak a Belügyminisztériumhoz, akit arra kérték, hogy az erdélyi és sókírály-ságbeli tisztviselők fizetését, valamint előleptetés lehetőségét egyszersmindenkorra egyégesítse és szüntesse meg azt az erdélyi tisztviselőkre nézve súlyos sérelmet, amelynek következtében az erdélyi tisztviselők a regátiakkal szemben mostohább elbánásban részesülnek. Az erdélyi közigazgatási és városi tisztviselőknél nemcsak a fizetése alacsonyabb, mint a regátiaknál, de előleptetésüket, vagy egyéb kivánságaikat sokkal nehezebben kezelik az illetékes

fórumok. A belügyminiszter a legutóbb öt felkereső küldöttség előtt kijelentette, hogy méltányosnak találja az erdélyi közigazgatási és városi tisztviselők kérését és mindent elkövet azoknak kedvező elintézése érdekében. A belügyminiszter egyidejűleg megnyugtatta a delegációt afelől, hogy a felterjesztett panaszok alapján a minisztérium már meg is kezdte a munkálatokat; statisztikákat dolgozott fel és a tisztviselői statutum olyformán való kiegészítést készítette elő, hogy az minden tekintetben kielégítse az erdélyi tisztviselőket is. Ilyenformán az összes eddigi igazságtalanságok korrigálva lesznek az erdélyi tisztviselők teljesen egyenlő

elbánásban fognak részesülni a regáti tisztviselőkkel.

A közeli napokban egyébként kongresszusra hívják össze Bukarestbe az összes prefektusokat, valamint a polgármestereket, hogy a közigazgatási tisztviselők panaszait megtárgyalhassák és észrevételeiket memorandumban terjesszék fel a belügyminisztériumba. Ezt a kongresszust egyébként már több ízben akarták megtartani, de a felmerülő nehézségek miatt mindig el kellett halasztani. Ezúttal azonban több, mint valószínű, hogy a kongresszus, véglegesen megoldja az erdélyi közigazgatási és városi tisztviselők sérelmeinek problémáját.

Troczkij után Rakovszkit is száműzik Oroszországból

Stalin győzelme bizonyosra vehető

Moszkva, április 5. Bár a kommunis-tapártban dúló harcok a nyilvánosság kizárásával történnek, mégsem nehéz belesni azon a függönyön, amely mögött Oroszországban a nagy politikai színpadi jelenet lejátszódik. Most, miután Troczkijt és híveit száműzték az országból, sor került a jobboldali ellenzék megfenyítésére is. Tudvalevő, hogy a Politbúróban Rikow, Bucharin és Tomszkij képviselik a jobboldali ellenzék és a száműzött baloldali tulajdonképpen közös célért harcolnak. Mindketten azt követelik, hogy a pártéletben egy demokratikus irányzat álljon be, másrésztől kívánják, hogy Stalin tavozzék el a párt vezértitkári állásából. A párt demokralizálódása alatt mindketten ugyanegyvet értenek, nevezetesen azt, hogy a párt főhivatalnokait ne felülről nevezzék ki, hanem a pártokat képező tömegekből emeljék fel fokról-fokra a hivatali állásokba. Ezzel szemben a bolsevisták álláspontja szerint lehetetlennek látszik egy más irányu kormányzás, mint a Staliné. Ha a pártfegyelmet meglazítanák, úgy ez egyvet jelentene a jelen pillanatban a párt szétomlásával és a hatalom elvesztésével.

A jobboldali Rikow-Bucharin-Tomszkij ellenzék elsősorban a kormányzati tempó jelenlegi fokát kifogásolja. Sze-

rintük az iparosítás és a falvak szocialódása nem történik azzal a körültekintéssel, amelyet ezek a fontos problémák megkívánnak. Bucharin ezenkívül veszélyesnek is tartja az osztályharcnak a falvakra való kiterjesztését, fel ezenkívül egy külföldről fenyegető háborútól is.

Stalin eltávolításától úgy a jobboldali, mint a baloldali ellenzék a politikai irány teljes megváltoztatását reméli. A legközelebb összehívandó pártkonferencia lesz majd a színhelye a Stalin elleni harcnak. A pártkonferencia tudvalevőleg a párthivatalnokok kongresszusa, amely a kerületekben kezdődik és a központban végződik. A kerületekben a pártkonferenciák valamennyien Stalin győzelmével végződtek. Moszkvában pedig olyan a hangulat, hogy a jobboldali ellenzék itt mégcsak nem is mert fellépni Stalin ellen. A jobboldaliak minden reménye Leningrádban van, az újabbban érkezett értesülések szerint azonban, amikor Leningrádban meghalották, hogy az ellenzék küzdelmének tulajdonképeni célja Stalin elmozdítása, visszavonták támogatásukat a Rikow-Bucharin-Tomszkij csoporttól. Charkow és az északi Kaukázus ugyancsak a jelenlegi pártvezetőség kezében van.

A jobboldali ellenzék vezetői ma már

tisztában vannak azzal, hogy a központi pártkonferencián is vereséget fognak szenvedni. Ma már nincs más kiút, mint meggyezni. Mert ha a lakosság és a párttagok nagyrésze jobboldali mentalitással is rendelkeznek, személyileg mégis kilencven százalékuk Stalin mellett áll. Az utolsó napokban a feszültség Stalin és a jobboldali ellenzék között enyhült és valószínű, hogy a békes meggyezés már a legközelebbi hetekben létre jön.

Moszkva, április 5. Troczkij után, úgy látszik, most Rakovszki a baloldali ellenzék másik vezérének, száműzésére kerül a sor. A legújabbban kiszivárgott hírek szerint Stalin a legkomolyabban foglalkozik azzal a gondolattal, hogy Rakovszkit is kiutasítja Oroszországból.

— Repülőtaxi állomást létesítenek Párisban. Párisból jelentik: A Farman kis repülőgép-típust építették, amely körülbelül olyan, mint Lindberg híres gépe, amellyel az óceánt átrepülte. Az új, elegáns, nikkelezett gépnek kétszáz lóerős motorja van s óránként kétszázhusz kilométert ér el. A repülőgépnek az lesz még a hivatása, hogy a repülőtaxi-szolgálatot megkezdje. Párisban már a közeli napokban állomást is létesítenek a repülőtaxik számára.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél Cluj.

A chicagói rendőrség a bűnügyi nyomozás szolgálatába állítja a rádiót

Páris, március 5. Chicagói jelentés szerint a rendőrség Chicagóban is a bűnügyi nyomozás szolgálatába állítja a rádiót. Az amerikai világjárás több pontján külön rendőrségi rádió állomásokat állítanak fel, melyeknek leadásait az összes rendőrszobákba, sőt a városban utban levő rendőri nyomozó autókra is közvetíteni fogják. A chicagói rendőrség száz gépkocsira rádiót szereltet s ezzel azt reméli, hogy a rendőrlégénységét más szolgálati ágakban is

foglalkoztathatja. Csicago ebben a tekintetben leutánozza Detroitot, ahol már több mint egy év óta kitűnően bevált a rádió a bűnügyi nyomozás szolgálatában s ahol több mint hatszáz letartóztatást eszközöltek rádió útján kiadott letartóztatási parancsokkal. Detroitban már régóta általános az is, hogy a bűnösök személyleírásait és körözéseket broadcasting-időn kívül a rádió leadók közvetítik a hatóságokhoz és a közönséghez.

Miért nem irnak a nagy írók filmszcenáriumot?

Georg Kaiser, Pirandello, Ernst Toller, Hasenclever válaszai

Berlin, április 5. — Az egyik német újság körkérdezt intezett néhány nagy nevű íróhoz. Aki kérdezte tőlük miért nem irnak film-szcenáriumokat? A válaszok jellemzők nemcsak az írókra hanem magára a mai német film-termelésre is, amely egyre távolodik azoktól a művészi hagyományoktól, amelyeket egykor az egész világon tiszteltben tartottak.

Ferdinand Bruckner a kérdésre így válaszolt: «Ami a téma bátorságát illeti, a német színház valóságos világi színrodalmának élén halad. Ezt azonban senki a világon nem merné állítani a német filmről. Mi ennek mélyebb oka? Ezt úgyhiszem, megmagyarázza az a tény, hogy a film irányítói görcsösen ragaszkodnak ahhoz a kívánsághoz, hogy a filmnek iparnak kell maradnia mert annakidején a filmet az ipar emelte művészetté. A német filmgép nem bírja el az új művészetet és a «kezdő»-re megvetéssel tekint le. Én magam nem bízom a művészet iparosításában, mindazonáltal bízom a film jövőjében, amelyet valószínűleg függetlenül fognak az ipartól. Szeretem a filmet és gyakran járok moziba, de nem tartom életszükségletnek. Ha a színház mégis élet-szükséglet, akkor én csakis azt a színházat respektálom, amely a nyelvből szedi életerejét.»

Georg Kaiser így válaszolt: «Hogy miért nem irnak filmszcenáriumot? — mert nem akarok együtt

dolgozni gyárosokkal!»

Ernst Toller válasza:

«Ha drámát írok legyen az akármi-lyen témájú, biztos vagyok afelől, hogy kinyomatják és meg van a lehetősége arra, hogy valamikor előadják. Erre a lehetőségre azonban nem számíthatok, ha filmet írok. Kellene meg bízást kapnom, ez azonban mindeideig nem futott be. Most írom első filmemet. Véleményem szerint éppen a fiatal drámaírók azok, akik alkalmasok olyan filmtémák feldolgozására amelyek művészileg értékesek és egyúttal a közönség érdeklődését is fel tudják kelteni. Azonban nincsenek filmgyárak, amelyek nekem megbízást adnának. A német film lesüllyedt a legostobább giccs nivójára, ennek a filmnek nincsen bátorsága, sem kontaktusa a művészethez, nincs érzéke az idő problémái iránt és mondhatnám, nincs kontaktusa a publikumhoz.»

Arnold Zweig válasza így hangzik:

«Az olyan ember, aki megszokta, hogy mindent lelkiismeretesen elvégzen, ha filmszcenáriumot ír, meg fogja gondolni, mi ennek a munkának fő feltételei. A filmírásához mindenképpel vonzó mese kell, kifejező képekkel a mesét magát pedig helyes sorrendben kell előadni. A film tehát épügy sok munkát igényel, mint egy jól megírt novella vagy egy dráma, nem is beszélve a regényről, amit céltudatosan, sok gondossággal, ökonomiával kell megírni. Nem kisebb kvalitások kellenek a filmírásához. Természetesen csak a jó filmről beszélnek, mert rossz filmet Németországban mindenki ír. Németországban azonban nem érdemes jó filmet írni, mert ha egy filmnek társadalmajavító tendenciája van, azt nyílt vagy titkos cenzúra hatalmak megfojtják. Minthogy pedig giccsel nem akarok írni nem csinálom filmszcenáriumot.»

Walter Hasenclever így válaszolt: «Tizenkét évvel ezelőtt írtam egy filmet ezen a címen: «A pestis», amely könyv alakjában is megjelent. Akkor ismertem fel hogy a film és a dráma meséje nem lehet azonos. Az én filmem kísérlet volt arra, hogy ne alkalmazunk drámai cselekményt a filmnél, hanem az élet valóságából vegyük a képsorozatot. Az én alakjaim ezúttal nem voltak egyebek, mint bi-

zonyos cselekmények exponensei. Ezt az elvet később az orosz filmművészet is átvette és ennek köszönhetjük azt az új filmet, amely ma hódít az egész világon. Németországban azonban az általam beindított filmművészet nem tudott hódítani és ez az oka hogy nem írok filmet. Nem írok, ellenben filmet játszom.

Biró Lajos válaszában kijelenti, hogy egy új technikát kell megtanulni. Egy új formanyelvet, a kompozíciók új értékelését, új ritmust. Meg kell tanulni ezeket a dolgokat és a fiatal költők könnyebben tanulnak, mint az öregek. A német filmprodukciónak szeretné a német költőket megnyerni a film számára, azonban a honoráriumok olyanok, hogy ez nem igen csábítja őket filmszcenáriumok írására. Ha a filmgyárosok akaratától és tudásától függene a dolog, akkor ezek a viszonyok nem is változnának meg. Szerencsére azonban a gép idővel fel fogja szabadítani a szellemet a vállalkozótól, moha ma még a gép hatalmat adott a vállalkozóknak arra, hogy a szellem felett uraljon.

Pirandello válaszában elmondja, hogy ő már több ízben írt a film számára, azonban a vállalkozói folyton figyelmeztették, hogy film és művészet két különböző dolog és óva intették hogy vigyázzon, nehogy beletévedjen a művészetbe. A filmnek ugyanis a tömegre kell hatnia, nem a jóízűség kicsiny közönségére.

Lion Feuchtwager így ír:

«Ha könyvet írok, akkor, hogy vizionát átvigye a közönségre, telje-

Ilyen az igazi csomagolása

Bayer

A legkiválóbb fájdalomcsillapító

Aspirin tablettáknak.

Csak az eredeti csomagolást vásároljuk (6 vagy 20 tablettát tartalommal) a fehér-zöld-piros pecsétbéllyeggel ellátva!

sen elegendő, ha magam vagyok, aki írt a szöveget, a szedő, aki kiszedte, a nyomdász, aki kinyomta környezetet. De ezek nem szólnak bele a dolgomba. Ha filmet írok, abba bele szól: a gyáros, a rendező, a színész, harmincegyen tényező. A könyvnél intenzitásom kienntizedet a munkának áldozhatom, a drámánál a felét. Ötven százalékot ugyanis föl kell áldoznom a rendezővel és a színpaddal való harcban. A filmnél a vizionnak csak tíz százalékát érvényesül. Ezért igazán nem érdemes filmet írni.

Május közepén ismét amerikai óceánrepülő-uttra indul a Zeppelin

Berlin, április 5. Friedrichshafen-ből jelentik, hogy a léghajóművek ma közreadták a Graf Zeppelin legközelebbi uti programját. Eszerint az óriásléghajó április huszadikán startol újabb Földközi-tengeri utra, mely ezúttal két és fél napot fog igénybevenni. Néhány nap múlva a Zeppelin tizenkétórás ausztriai körrepülésre megy, melynek során Bécsen kívül az összes jelentősebb osztrák városokat érinteni fogja. Május közepén lesz az első, június folyamán a második amerikai óceánrepülőút. A nyár folyamán a Zeppelin a birodalom nyugati részén végez körrepülést, majd

Berlinbe és onnan Bresslauba megy. Az óriásléghajó világkörüli útját augusztusra tervezik. Az összes utak szervezési munkálatai már hónapok óta folyamatban vannak s a léghajóműveknél remélik, hogy előre elkészített program szerint rendre mindent meg is lehet a programból valóítani.

KÖNYVKÖTŐ
Vásongyári raktár
Lepage
Ciuj. — Kérjen mintás árjegyzéket.

Butoránleszállításra
határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát
első és jó butort
Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann
zongorát, pianinót,
akár vásárolni, ne sajnálja az utat
Márosvásárhelyre és tekintse meg
Székely és Réti
butorgyár Rt.
hatalmas raktárakat. Hitelekpes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Ha minőségre is súlyt helyez, követeljen
Dreher--Haggenmacher sört

Központi fűtések,
ipari szárítók, fürdő- és villanyberendezések tervezése, számítása és szerelése
Polonyi és Velits okl. g. mérnökök Turda (Torda.)
Extradyn néven forgalomba hozott saját készítményű rádiókészülékeink minden gyártmány minőségét és árat verik.

Anyák! Höfer hintőpor, krém és szappan elősegíti a baba fejlődését

Szombat, 1
E G Y E S
Uj vez
cionist
Április els
tó közgyűlése
zeti Szövets
óvoda helyis
senzweig M
nyitotta meg
mult évek e
az élnők a
goztatta, hog
mat a jelenl
lendíteni és
ni, amely ró
a város z
nyánál fogv
neralódási fe
lelkes csoport
alkalmasabb
te meg mun
délyben tar
pár a Kere
küldöttjeinek
nuelnek a
Feuerstein K
a dési zsidó
rült és atvá
sékrelakció é
kaját a hely
csak április
egyesületbe
do urissza
nyának a
aktív bekap
Ennek az u
teremtésébe
tek dr. Bár
gené és di
Rosenzweig
meleg szöve
tírója, j
gatonak, a
érdemeiről.
ben a helyic
szamadatatt
évi sékelek
leké 6-10
szervezeti
a tavalyi K
801.000 lej,
ezer lej vo
héber óvod
délke van.
van, amely
meg. Ugyan
szoba rek
szabadulna
lyicsoport
Több iels
tiszttujítást.
M. Jehuda
Biró Ignác
Hochstadt
Dávid elle
senthal Igr
Márton, Ké
berg Sarol
Endréné. ó
nuelne, Ke
Weinberge
Feuerstein
Kis József
Andorné
Vilmos; s
ifjusági re
és Feuerst
ferens egy
zottságnak

EGYESÜLETI ÉLET

Uj vezetőség a dési cionista helyicsoporthoz

Április elsején tartotta meg tisztújító közgyűlését az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség dési csoportja a héber óvoda helyiségében. A közgyűlést Rosenzweig M. Jehuda ügyvezető-elnök nyitotta meg, aki jelentést tett az elmúlt évek eredményéről. Beszédében az elnök annak szükségességét hangsúlyozta, hogy a dési cionista mozgalmat a jelenlegi stagnálásból ki kell lendíteni és ismét arra a polcra helyezni, amely régebbi tevékenységénél és a város zsidó lakosságának számára nyújtandó joggal megilleti. A regenerálódási folyamat meg is indult az a lelkes csoport, amely az élen áll, a legalkalmasabb ponton, az ifjúságnál kezdte meg munkáját. A rövid idő óta Erdélyben tartózkodó dr. Mandel-házaspár a Keren Kajemet jeruzsálemi kiküldöttjeinek, valamint dr. Bär Emánuelnek a dési Joint elnökének és Feuerstein Kálmánnak köszönhető hogy a dési zsidó ifjúság egyesületbe tömörült és átvállalta a Keren Kajemet, a sékeláció és a kulturpropaganda munkáját a helyi csoporttól, míg az ugyan csak április elsején megalakult WIZO-egyesületbe tömörült, mintegy 50 zsidó uriaszöny Dési város zsidó asszonyainak a Palesztina-munkában való aktív bekapcsolását tűzte ki feladatának. Ennek az utóbbi egyesületnek a megteremtésében hathatósan közreműködtek dr. Bárné, dr. Againé dr. Weinberger és dr. Naschné.

Rosenzweig elnök ezután néhány meleg szóval emlékezett meg a Palesztina-ügyről, majd a Keren Kajemet-vezetőségnek, a helyi csoport disztribúciójának érdemeiről. A jelentés további részében a helyicsoporthoz által kifejtett munkaszámadatait sorolja fel az elnök. Az évi sékelék száma 415, az aranysekeléké 6-10, a központnak beküldött szervezeti hozzájárulás 6-12 ezer lej, a tavalyi Keren Hajszód eredménye 801.000 lej, Keren Kajemet-eredmény 50 ezer lej volt. A négy év óta fennálló héber óvoda, amelynek 50-60 növendéke van, a helyicsoporthoz saját házában van, amely mintegy 600 ezer lejt ér meg. Ugyancsak az épületben három szoba rekvirálás alatt van, de ha felszabadulnak itt fogják berendezni a helyicsoporthoz klubját.

Több felszólalás után megejtették a tisztújítást. Elnökök lettek: Rosenzweig M. Jehuda, dr. Weinberger Manó és Biró Ignác; titkárok: Barna Kálmán és Hochstadt Dezső; pénztárnok: Farkas Dávid, ellenőrök: Hirsch Dávid és Rosenthal Ignác, jegyző: Diamandstein Márton, Keren Kajemet referens: Sternberg Sarolta, kulturreferens: dr. Nasch Endréné, óvoda-referens: dr. Bär Emánuel, Keren Hajszód-referens: dr. Weinberger Manó, sékelreferens: Feuerstein Kálmán, klubreferens: dr. Kis József, WIZO-referens: dr. Againé Andorné hitközségi referens: Dux Vilmos; szervezeti, propaganda és ifjúsági referensek: dr. Bär Emánuel és Feuerstein Kálmán. Valamennyi referens egyúttal elnöke a megfelelő bizottságnak.

Ezra-taggyűlés. Az Ezra vezetősége közli tagjaival hogy rendes taggyűlését április 6-án, szombaton este fél 8 órakor tartja a Str. Radu 5. (Haggiborklub) alatti helyiségében. Az egyesület felkéri a tagokat, hogy a tárgysorozat fontosságára való tekintettel pontosan megjelenni sziveskedjenek.

A bethleni WIZO műsoros táncestélye. Dr. Mandel Ottó és neje a KKL jeruzsálemi kiküldöttjei erdélyi turnéjuk alatt meglátogatták Bethlen városát is és ennek eredményeképpen megalakult a WIZO helyicsoporthoz. Ettől reméljük Bethlenben a cionista élet fellendülését, amit az is biztosít, hogy most telepedett le Bethlenbe dr.

Fried Andor, régi kipróbált cionista, a kinek személye garanciát nyújt arra, hogy Bethlenben ezután a legteljesebb eredményekkel fogunk találkozni. A WIZO elnöknőjének dr. Eidingeré, ügyvezető elnöknek Indig Lázárné és Lichstein Hilelné választották meg. Első megnyilatkozásuk egy jól sikerült műsoros táncestély volt. Az estélyt Kurländer Ica monológja nyitotta meg. Rosenberg Rózi és Bruckner Szidi táncszámai után Kurländer Ica, Halberg Paula és Berkovits Emil a «Csirke» című tréfás jelellettel kacagatták meg a közönséget. Dávid Margit mialokat énekelt. Dávidsohn Sári elszavalta Berthold Feiwelnek «Beruria» című költeményét. Frimeth Dolly

humoros kupléi után Dávid Etus énekelt nagy sikerrel. Ábrahám Rózi, Davidsohn Margit Bruckner Szidi és Dávid Etus ballelet táncoltak. A műsor utolsó száma Nóti Károlynak «A cég araja» című egyfelvonásos bohózat volt, melyben Klein Jenő, Fux Ede, Radó Sándor, Halberg Paula és Kurländer Ica szerepeltek sikeresen. — Schwarz Andor konferált nagy hozzáértéssel. A műsor után tánc következett. A táncverseny első díját a Brander Max és Halberg Paula pár, a másodikat Fux Ede és Dávid Margit pár nyerte. Az estély a reggeli órákban a legjobb hangulatban ért véget. Az estély jövedelmének 25 százalékát a KKL-nek juttatják. (s. z.)

Eddig 24 halottja van a Buzau melletti vasuti szerencsétlenségnek

A borzalmasan összeroncolt áldozatokat nem tudják felismerni, mert még az igazolóirataikat is elrabolták a pánik zürzavarában. Ötven súlyos sebesültet huztak ki a romok alól. Nem lehet megállapítani, hogy mi okozta a kisenevi gyorsvonat katasztrófáját

(Bucuresti-Bukarest, április 5. Az Uj Kelet tud.) Csütörtökön este kilenc óra negyvenöt perckor borzalmas vasuti szerencsétlenség történt Buzau közelében. A teljes menetsebességgel robogó 72-es számú kisenev-bukaresti gyorsvonat, amelynek 11 óra 2 óperckor kellett volna Bukarestbe érkeznie, eddig még ki nem derített módon, Boboc állomás kijárójánál kisiklott. A kisiklás katasztrófális arányokat öltött, mert a gyorsvonat, amely Boboc állomáson nem áll meg, egyáltalában nem fékezett és a isiklás által okozott hatalmas lendületben

a gyorsvonat mozdonya podgyász-kocsija, valamint az ezt követő elsőosztályú, harmadosztályú, valamint egy első-másodosztályú kocsit kiugrott a sínekből.

A kisiklott mozdony mintegy 20-30 méterrel még tovább csuszolt a földön és magáivai urcolta az egymásra torló személykocsikat is

Egy szemtanú leírása

Az éjszakai katasztrófa által előidézett pánikot a gyorsvonat egyik utasa a következőkben festette le az Uj Kelet munkatársa előtt:

— Vaitoiannu tábornokkal éppen az étkezőkocsiban tartózkodtunk, amikor váratlanul irtózatossá éreztünk. Az étkezőkocsi hatsóresze felágaskodott, majd előredült, mintha valami gigantikus erő akarta volna földobni a levegőbe. Az étkezőkocsiban tartózkodó utasok az első rémület hatása alatt hanyatt-homlok, egymás elgyen-hátán igyekeztek kimenekülni. A vonat ekkor, hirtelen rándulással, már megállott. Künn

koromsötét éjszaka volt és irtózatossá hóvihár dühöngött ami még fokozta az amugy is leírhatatlan pánikot.

— Az épségben megmenekült utasok szeme elé borzalmas látvány tárult ah irtózatossá előkerített lámpások piszálkoló fényénél. A mozdony fekete teste, jobboldalára fordulva, keresztben fekküdt a pályán és elülső részével valóságos agyonlapította a podgyász-kocsit. A szabadságukról hazulról visszautazó szabadságos katonákkal zsúfolt harmadosztályú kocsinak csak össze-vissza görbült vasváza maradt meg és

a romok alól vérző és csonka emberi testrészek, húscafatok meredtek a riadtan összecsesdült utasokra.

A ronesok közül vérfagyasztó ordítás, segélykiáltás és halálhörgés tört elő. Teljesen pozdorjává zuzódott az elsőosztályú kocsit is, míg az első és másodosztályú kocsit kettéropant derékmal meledt az éjszakába.

Megsejonkított holttestek és halál-dokló sebesültek

— Borzalmas kép volt... Az első segélyt az étkezőkocsi pincérjei nyújtották azoknak a sebesülteknek, akikhez könnyebben lehetett hozzájutni. Ezeknek a sebeit szalvétákkal és abszorbokkal kötötték be hamarjában, miután Jon Dumitrescu állomásfőnök Buzauból Bukarestből kért telefonon sürgős segítséget. Este tíz órától éjjeli tizenkét óráig irtózatossá percekkel éltünk át. Ekkor érkezett meg az első segélyvonat, amely a nagy hófúvás miatt csak nehezen tudta a szerencsétlenség színhelyét megközelíteni.

Az itéletlédő a mentési munkálato-kat is roppant megnehezítette. Más-rolorai megfeszített munkával huztat huztat ki a romok alól.

A halottak túlnyomó részét az egymásra torpant kocsik annyira összeroncolták, hogy teljesen felismerhetetlenek. Különösen a katonákkal zsúfolt kocsikban találtak szörnyen megsejonkított holttesteket. A buzaui kórházba szállított sebesültek között is több ember életveszélyes sérüléseket szenvedett. Egy szabadságos közkatonára és egy elegánsan öltözött uriaszöny fejét teljesen szétlapították az összetört kocsiberendezések.

Mi okozta a kisiklást?

Az előzetes helyszíni vizsgálat megállapítása szerint a szerencsétlenséget hibás váltóállítást idézte elő. Ezzel szemben Jon Dumitrescu boboci állomásfőnök szerint a szerencsétlenség megmagyarázhatatlan, mert a váltót előzőleg megvizsgálták és akkor helyesen volt a második vágányra állítva és így nem lehet tudni, hogy a gyorsvonat miért siklott ki. Scárlátescu vonatvezető azt a vallomást tette, hogy amikor észrevette, hogy a mozdony rossz vágányon jár

felugrott a lokomotív felső peremére és a katasztrófa bekövetkezéséig a levegőben lógott.

A kisiklásnál bekövetkezett lökés ereje hatalmas ivben elrepítette a mozdonytól úgyhogy a mozdonyvezető fején, mindkét karján súlyos sérüléseket szenvedett.

Megszökött a váltóór Turcan forgalmi tisztviselő és Dima Neacsu váltókezelő a pánik zürzavarában

ban eltűntek a szerencsétlenség színhelyéről. A forgalmista, aki a megincseléstől való félelmében szökött meg, ma délelben ánként jelentkezett és azt vallotta, hogy a váltót személyesen megvizsgálta és rendben találta. Szerinte

a kisiklást vagy mozdonydefektus, vagy pedig valamelyik sín megrepedése okozhatta.

A váltóór még nem került elő. Allítólag a közeli erdőben bujkál. A közlekedésügyi minisztérium hivatalos jelentése szerint a katasztrófa hibás váltóállítást következtében állott elő. A szerencsétlenség hírének vétele után Alebra tábornok közlekedésügyi miniszter megsejonkította betegszabadságát és Mereuta formalmi igazgató kíséretében a katasztrófa színhelyére utazott és személyesen vezeti a vizsgálatot. A miniszter meglátogatta a buzaui kórházban elhelyezett sebesülteket is, akik közül ma négyen meghaltak.

Még vannak emberek a romok alatt

A vasuti szerencsétlenség áldozatai közül eddig csak tízet tudtak agnoszkálni. A felismert halottak között van Falb János erdélyi származású közkapitány az első számú vasutaszerező 4-ik századából, továbbá Niculescu brassói postafőnök, Grigoriu Alexandru egyetem hallgató, a pénzügyminisztérium tisztviselője, Nata Anscaniu orhei gazda, Petru Vasile granicsárezredbeli katonára és Diabac Dumitru repülőezredbeli szerelő. A többi holttestet még nem lehetett felismerni az agnoszkálás munkáját megnehezíti az a körülmény is, hogy a mentési munkálatok közben, az éjszótéjének leple alatt, a holttesteket kirabolták és

a hivatalos motozásokor semmit sem találtak az áldozatok zsebeiben

A romok eltakarítása lassan halad, mert közelfekvő az a feltevés, hogy a pozdorjává zuzódott kocsik alatt még több halott és sebesült van.

MEGNYILT!
A Nagyváradról előnyben ismert Grosz-féle or. h. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a Loydsor 11. sz. alatt újonnan átalakított, modern higiéniaival berendezett udvari helyiségében **fiókot nyitott.**
Olcsó abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Az étterem a gyárvárosi Rabbínatus felügyelete alatt áll.
Temesvár Loydsor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Sztojkai ásványvíz של סטויה A legjobb gyógy-, bor- és asztali víz. — Kérje mindenütt. Megrendelhető: Pollák Károly Targul-Lapusului, jud. Someş.

A nyolc alsóronai árváért

Joan Gherasim alsóronai román tanító levele megtalálta az utat a zsidó szvekhez. A tradicionális zsidó jótekonyság élő példája az, amely a szerencsétlen Vogel Markusz nyomorgó családjával szemben megnyilvánul. Csodálatos és megható ez a jószívűség. Ismeretlen emberek távoli falvakból háznak, hogy gyűjtsenek a nyolc árva és a két magával tehetetlen nagy azülő nyomorának enyhítése érdekében. És ez bizakodással tölti el bennünket, mert tudjuk, hogy míg ez a jótekonyság áthatja zsidó lelkeket, a zsidó rokonszérzés mindnyájunkban ott él. Tegnaptól máig a következő összegek folytak be szerkesztőségünkhez: Löbl Zulej Alba Julia 100, Kálmán Armin Oradea 100, Sternberg Izidor Uioara 200, Mestitz Albert Tg.-Mures 300, Dr. Fried bökerkeskedő Tg.-Mures 200, B. M. Cluj 200, Str. L. Cluj 200.

Rosenzweig Vilmos és Singer Zoltán, az Uj Kelet dési tudósítójának gyűjtése: Ordentlich Ferenc 1000 lei, Schvort Béla 500, Lemnul 500, Rosman Lipót 500, Rosenzweig Jakab 250, Berát Samu 100, Katz Mihály 200, Merza Menyhért 200, Mereur Comp. 300, Textil Central 500, »Gickert« 400, Rosenzweig Vilmos 250, Mezőgazdasági Bank 300, Rosenzweig festéküzlet 100, Singer Sámuelné 100, Singer Ferenc 100, Majrovits Miksa 100, Majrovits Lipót 100, Weinberger Lajosné 200, Rosenzweig Cheskel 100, Friss Lajos 100, Albert Lázár 50, Bindiger Ábrahám 50, Dr. Josepovits 100, Wiegner Samu 50, Rosenwasser Lipót 100, Biró József 150, Franck Zsiga 50, Wolf Adolf 50, Eckstein Erzsébet 100, Gottlieb József 50, Schwarz Bernát 50, Rosenthal 75, Léka Béla 50. — Pethő Tibor Arad 200.

Katz Miklós gyűjtése, Bihar: Benedek Jenő 100, Biharai Izr. Hitközség 100, Katz Benczi 100, Katz Miklós 100, Dr. Berkovits Bihar 100, — M. Edelstein Oradea 100, Melcher Elek Telegd 100, Weisz Nándor Dioság 100, Weinberger Gábor 100, Jakab Samu Bihar 60, Katz Herman Biharpüspöki 60, Benedek Böske és Klárika 50, Egri Miklós 50, Roth Benő Bihar 50, Katz Sándor 50, Klein Benő 50, Klein Sámuel 50, Klein Sándor Püspöki 50, Schwartz Simon 50, Weisz Gábor Bihar, Krausz Sándor Oradea, Márk Márkus 40—40 lei, Fodor Dezső Oradea 40, Weinberger Salamon 40, Schönberger Ferenc Bihar 30, Goldstein Adolf Bihar, Ker-

téz Kálmán, Moskovits Izidor, Spitzer Armin, Wiedner Lajos Oradea 20—20 lei, Altmann Rózsa Tamás 50, Kandell Viktor Satmar, Stern S. Oradea, Mencer Timisoara 20—20 lei, Katz

Károly Oradea 70. — Összesen 10,395 lei. Tegnapi 2172 teljes átutalásunkkal együtt eddigi gyűjtésünk eredménye 12,567 lei.

A ma beérkezett és a jövőben beérkező adományokat a kolozsvári Kjs. hitelbanknál fizetjük be, amely Mára maroszigeti fiókja útján eljuttatja a segélyre szorult családoknak.

Két halálraítélt amerikai rablógyilkos korszakalkotó metódust talált fel az elektromosság olcsó előállítására

London, március 5. A baltimorei fegyházban két rablógyilkosságért elítélt fegyenc az elektromosság nagy mennyiségben történő előállításának új módját fedezte fel. Az új eljárás lehetővé teszi, hogy majd minden költség nélkül villamosságot lehessen fejleszteni. A két rab a fegyház butorműhelyében dolgozott s engedélyt kaptak az igazgatóságtól éjszakai kísérleti munkára. A fegyencek könyveket és műszereket szereztek be s hosszú ideig tartó kísérletezés után rájöttek az áramfejlesztés olcsó módjára. A találmányt Amerikában már szabadalmaztatták is és nem sokára kipróbálják a fegyház világító áramának termelésénél. Szak-

értők szerint a felfedezésnek nagy hordereje van. Atalálmány az üzemi költségeket hetvened részükre redukálja. Bizonyosra veszik, hogy a fontos találmány rövid idő alatt óriási tért fog hódítani s a felfedezőknél esetleg visszaadja szabadságukat is.

Feljajdul Erdély ortodox zsidósága

A nagyváradai Tomche Jesiva-botrány utóhangjai

A nagyváradai Tomché Jesiva botrány izgalomba hozta Erdély egész zsidóságát. Erdély összes hitközségeiben ma egyébről sem folyik szó, mint a váradai konferencia szétrobbantásáról és arról a nyílt hadüzenetről, amelyet a konferencia szétugrasztásának tényévei néhány szélsőséges chaszid rabbi intézett Erdély egész askenáz szellemű zsidósága ellen.

Szerkesztőségünk garmadával kapja a leveleket az ország minden sarkából, amelyekben tekintélyes ortodox közéleti vezetők és névtelen jámborok a legnagyobb felháborodás és ekeseredettség hangján tiltakoznak az egyre súlyosodó terror ellen, melyet néhány rabbi kifejt és amely már a legkiméletlenebb diktatura jellegét kezdi ölteni. Különösen megható azok a levelek, amelyek egyszerű kis bocherek írnak hozzáink, akiknek a Tomché Jesiva-akció összeomlásával legszebb reményeik foszlottak szét.

— Már azt hittük, — írja egy nagyváradai bocher — hogy vége lesz annak a megalázó és minden emberi méltóságot sárba tipró életnek, amelyet eddig kellett folytatnunk. Már azt hittük, hogy mi is emberek lehetünk és időnként csak ugyan a tóra tanulmányozásának szentelhetjük, ahelyett, hogy sáros országutakon vándorolva, faluról-falura járva kellene összekölnünk a megélhetésünk höz szükséges összeget. Hiszen ezt akarta a Tomché Jesiva. Hogy mi is emberek legyünk. És most vége ennek az ábrándnak. A rabbi urak nem engednek.

Egy bocher-delegáció is felkereste szerkesztőségünket és kérve kért, ne engedjük a Tomché Jesiva nemes gondolatát ilyen lelkiismeretlen könnyelműséggel megsemmisíteni. Ne engedjük elpusztulni és erkölcsi fertőbe sülyszteni a talmudista fiataliságot. Megígértük nekik. De mit tehetünk mi, ha a nagy ortodox hitközségeinkben, amelyek épen elég megaláztatásban részesültek már eddig a konferencia-robbantók részéről, nincs meg a kellő erély és öntudat, hogy szembe nézzenek azzal az egyre jobban fenyegető veszéllyel, amely egész hitközségi életünket, összes intézményeinket szétrombolással fenyegeti. A kezdeményezés, a komoly nagy ortodox hitközségekből kell kiinduljon, ezeknek kell végre kimondaniok a vétőt, hogy így nem mehet tovább.

Ezeknek kell végre megszervezni önmagukat, hogy az ortodoxia saját kezébe vegye sorsának irányítását. Amíg ez nem történik meg, addig minden erőfeszítés hasztalan, addig a terror csak fokozódni fog és végig végzi romboló munkáját.

A sok beérkezett cikk közül érdemesnek tartjuk az alábbi szellemes írást, amelyet egy nagyváradai ortodox vezeetőember küldött be nekünk, teljes egészében leközölmi:

Post festa, miután a konferencia „lezajlott”, illik egy objektív tudósítást is kapni az ott történtekről és kezdjük a dolgokat ott, ahol Ansky „Dybuk“-jának nagyhirű műrepoli rebbeja folytatja...
„... A hitközségek szentek, ezek a munka szentségének a napjai. Az ünnepek nagyon szentek, még szentebb azoknál a szombat és a legszentebb a Jom-Kipur, amikor a Főpap a Szentek Szentélyébe belépett.

A tomche jeschiva-konferenciának „nagyszerű” eredménye ott dől el, amikor a „szentek” kérdésének sorrendi nagy problémáját felvették. Homo-usion, vagy homo-i-usion, ez itten a kérdés! Ki nagyobb, ki igazabb, egyazonos, vagy hasonlatos, ki az első és ki az utolsó? És amint ilyen „súlyos” problémák megoldhatatlansága, ilyen „elvi” sőt világnézet kérdések miatt már igen sokan kerültek a máglyára, most is, — mint pogányok korában, — a főpap kimondta az autodafét. Máglyára! Máglyára az egész tomche jeschivével, hogy merészelték azt mondani, hogy a cionisták pénze a chaszidkéval egyazonos, amikor az csak homoiusion, csak hasonlatos. És ebben igaza is van a főpappnak, mert másképpen „néz ki” a balen-obulus, amit kapnak, és másvalami az a pénz, amit a cionisták és nemcionisták egyaránt adni akartak, adni minél telibb marokkal, mert ez nem politika, ez nem elvi kérdés, hanem kötelesség, zsidó és emberi kötelesség!

És most, miután a konferencia tagjai a jól elvégzett munka üdítő érzésével hazautaztak, egy új processzió indul el ismét, a zömán végével megkezdett. De a tomche jeschiva-eszmére felfigvelve abban hagyott járcho vándorutja és folyta-

tódik a jó schnorr-élet, hiszen ezt akarta a főpap, így akarták az igen tisztelt delegátusok.

És a sorrend kérdése mégsem lett eldöntve. Igaz, történt egy kis utalás arra, hogy a legszentebb a főpap és így a főpap esakis a főpap lehet, de az ezen nemes gondolatot csak hallgatásukkal apercipáló mellékpapok is szenteknek tartják magukat, ami egyúttal azt is jelentené, hogy belelátnak a főpap lelkébe és akkor jaj, erről jobb hallgatni...

Hogy ki a legszentebb, azt még most sem tudjuk, de az, ami a konferencián történt, a legabszurdabb, a legzsidótlanabb a legembertelenebb volt, ez aztán már kétségtelen! Biztos vagyok abban, hogy az az ember, aki, — mint „szentekhez” illik, — esakis önmagáról egyes szám, első személyben beszél, nem érezte soha a „nehame dechszife” keserű kenyerét. És a többi igazi ál- és fél-szentek, akik ehhez szekundáltak, ugyanezek relative jólétben töltött ifjúságot és most már gondtalan férfikort tudnak magukénak és ezért esakis ezért kellett a tomche jeschive-gondolatnak elpusztulni!

A felszabadító Peszach-ünnepet tartjuk nem sokára. Bediksz chomec ideje közeleg. És ilyenkor alapos takarítást csinálnak a zsidóknál. Hol van a nagy seprű, amelyik ezt a sok homocsa: ki tud ja takarítani? Hol vannak a mi zsenialis embereink a nagy szervezők, a nagy diplomaták, a nagy fizikusok, vegyészek mérnökök, költők papok, Embeek? Ki vállalkozik a tisztogatásra, a purifikálásra, hiszen egyszer már igazi peszachot kell ünnepelnünk, lelki tisztasággal, a lélek igazi szabadságával, a szolgaság kiséprésével, igaz biur chomecel! Mer: az igazi címecc nem a házunkban, de bennünk oportunos, kötéltáncoló nagy klakott üttő, kis klikket szolgált felfogásunkban van és amíg nem tudunk felemelkedni arra a tiszta szemléletre, amelylyel egy igazi ügyet, a tomche jeschive-gondolatot zsidó szívvel kell kezelnünk, addig chomec vagyunk tetőtől talpig. En biur chomec, elő szrefo! A zsidó szív igaz melegével, a hitlahavot tiszta tűzével ésszük el a chomecet és akkor a tomche jeschiva, mint a fönx-madár, hamvaiból újra éléd! Armon!

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dioszentmarton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkés millió lei.
Affiliált intézetei: Tordaanyos Varmegyei Takarékpénztár r.-t. Torda, Alsófehérvarmegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak árai a vasut mellott.
Betéteket elfogad

Hántott

tűzifát ölszámra és
aprítva rendeljen

Fischer

atelepen

Telefon 1300
Repülőhidon tul.

Ideg
Ando
Doun

Páris, ap
Rossel, az
huszonnégy
kiballgatás
elnökuél s
azon sérelm
spanyol m

Romol
Nyugat

Berlin, m
mérséklet
uccákat a
róval borít
tott hóesés
rok állotta
Ideérkez
—5 fok h
van s a ha
mán Ausz
nagy hav
Jugoszlá
jevóban a
harminc

Ba

Egy

(Jerussa
tudósítóját
távozta, ho
huzszer a
lepíteni. A
leg az ass
Törökorszá
kurdisztán
kat és Irán
az iraki ál
juk uralm
gukat. Eze
meus nyel
időkben.
Előzsisia
szét. A Ne
egyébként
ren állam
feltétlenül
kik adni.
tak a bizo
roknak tö
lyi auton
nekülésük
között me
„Mar“ (u
világi ur
és méltos

Háro

(Cluj-K
let tud.)
gyobb va
pontjában
állott, ho
salombar
valóságos
vizsgalat
sajtóját
tatta ez
különösen
tette köz
Eugén, a
sóg jogi
többze

Spanyolország idegen államban is soroztat

Andorra köztársasági elnöke panaszt emelt Doumergue köztársasági elnöknel Primo de Rivera ellen

Páris, április 5. Don Roc Palleres Ressel, az andorrai köztársaság elnöke huszonnégytagú delegáció élén tegnap kihallgatásra jelentkezett Doumergue elnökkel s felpanaszolta az andorraiak azon sérelmét, hogy Primod e Rivera spanyol miniszterelnök Andorrában so-

rozztat a spanyol hadsereg részére. Az elnök a francia köztársasági elnököt kérte fel, hogy interveníjon abban az irányban, hogy Spanyolország ezt a nemzetközi jogba ütköző magatartását hagyja abba.

Romoly tél borult ismét Európa nagyrészére

Nyugatról enyhülést jeleznek a meteorológiai állomások

Berlin, március 5. Ma éjjel —8 fok hőmérséklet volt a német fővárosban. Az uccákat a sűrűn hulló hó vastag hótakaróval borította be s az egész éjszaka tartott hóesés miatt a közlekedésben zavarok állottak be.

Ideérkezett jelentések szerint Bécsben —5 fok hőmérséklet mellett derült idő van s a havazás elállt. Az éjszaka folyamán Ausztria különböző vidékeiről újabb nagy havazásokat jelentettek.

Jugoszláviában újra beállott a tél. Szerbjeóban a hullott hó vastagsága eléri a harminc centimétert és Mitrovicában a

hórtege a félméteres vastagságnál is több. Az egész országban nappal is fagy, pont alatti hőmérséklet van.

Budapest, március 5. Az évszakhoz képest az egész országban rendkívül hideg volt ma éjjel. A hőmérő országsszerte a fagypont alá süllyedt s nem volt ritka a —4 —5 fokos hőmérséklet. Kisebb havazások voltak a Dunántúlon.

Budapest, március 5. A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint nyugatról enyhülést várható borulással és lecsapódásokkal. A hőmérséklet Budapes ten ma délben —1 fok Celsius.

Bagdad mellett telepítik le a hazátlan asszirokat

Egy ősi nép maradványának vándorlása a huszadik században

(Jeruzsalem, március 5. Az Uj Kelet tudósítójától). A bagdadi kormány elhatározta, hogy Bagdad és Elasmije között huszezer asszír és kurd lakost fog letelepíteni. A Mosszul-vita után tudvalevőleg az asszirok lakóhelyét hozzácsatolták Törökországhoz, mire ők elhagyták a kurdisztáni hegyek között lévő otthonukat és Irák földjére vándoroltak ki, ahol az iraki állam megalkotásáig patriarkhájuk uralma alatt megtartották önállóságukat. Ezek az asszirok még ma is arameus nyelven beszélnek, mint a bibliai időkben. Títus római császár idejében Előázsia minden népe ezen a nyelven beszélt. A Népszövetség mosszuli határozata egyébként úgy szól, hogy bármely szuverén állam alá is kerüljenek az asszirok, feltétlenül bizonyos autonómiát kell nekik adni. Az angolok ezen az alapon adtak a bizonyos önkormányzatot az assziroknak törzsfőnökeik vezetésével, de helyi autonómiát Törökországból való menekülésük után képtelenek voltak maguk között megalkotni. Patriarkhájuk neve „Mar“ (ur), aki nemcsak vallási, hanem világi uruk is. Cimerében papagály van és méltósága örökölhető.

A mostani patriarchia neve Simon, aki 1918-ban tizenegyes éves korában vette át „uralmát“. Simon patriarcha 1925-ben Angliába ment és egy ottani kollégiumban modern tanulmányokat folytatott. Az asszirok templomaikban a negyedik század ősi keresztény rítusát tartották meg. A háboru idején a kurdok és törökök irtózatossá meszárlásokat vittek véghez közöttük, úgy hogy most megközelítőleg sem lehet tudni, mennyien vannak. 1925-ben a közöttük járt misszionáriusok jelentése szerint számuk 140 ezer volt, de hír szerint ez a szám megbízhatatlan és valószínű, hogy legalább kétszer annyi asszír él ezen a földön.

Jeruzsalem, március 5. Az Ibn Slaudtól elpártolt vahabita-törzsek és a lázadók leverésére kiküldött fegyveres csapatok között az elmúlt héten összeütközésre került a sor. Hogy ennek az összeütközésnek hány áldozata van, arról eddig hivatalos értesítést nem adtak ki. Újabb jelentések szerint a vahabita mozgalmat délen a török bandák arra használták ki, hogy betörjenek Irakba. Ez okból angol csapatokat összpontosítottak Asszírban.

Háromszáznál több tanút idéztek meg a Taarpanama április 24-iki főtárgyalására

(Cluj-Kolozsvár, április 5. Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi évek egyik legnagyobb vasuti panamája, amelynek központjában Taar János, a volt fékező állott, hosszú időn keresztül tartotta izgalomban a közvéleményt. A panama valóságos tengeri kigyóvá dagadt a vizsgálat folyamán. Az egész ország sajtóját hónapokon keresztül foglalkoztatta ez a nem mindennapi ügy, amely különösen az erdélyi vasutasokat érintette közelebbről. A panamát dr. Motiu Eugén, a kolozsvári vasuti főfelügyelőnek jogi képviselője leplezte le, aki

könyvet állított össze a hihetetlenül széles kiterjedésű visszaélésekről, amelyekkel kapcsolatban kitűnt, hogy Taar János befolyásos bűntársai segítségével éveken keresztül zsarolta az erdélyi vasutasok nagyrészét, akiktől milliókra rugó összeget vett fel, azzal az ígérettel, hogy kijárja előléptetésüket, avagy áthelyezésüket. Ezenkívül többmillió lejjel károsította meg az államot kármegállapító jegyzőkönyvek hamisításával amelyeknek értékesítése érdekében hasonlóképpen több magasrangú vasuti tisztviselővel társult.

több ezer oldalra terjedő jegyzőkönyvet állított össze és megállapította, hogy a Taar-panama számai egész Erdélyt behálózzák. Annakidején bizonyos körök minden követ megmozgattak hogy dr. Moeiut megakadályozzák abban, hogy tovább folytassa a vizsgálatot. A regáti tisztviselők ráfogták, hogy üldözési mániában szenved és elmeegyrítézetbe akarták zárni, majd miután ez nem sikerült athelyezték Brassóba, később pedig feifüggesztették állásából.

A tiz arany szabály.

1. Csak Elida Shampoo veszek	6. Az utolsó öblítési vízbe egy fél citrom levét teszem hozzá (szókéknél különösen használható)
2. Főpattot veszek, mert az az igazi egység a Bubifejnek	7. Száritom a haját gondosan
3. A port hideg vízben föloldom és melegget teszek hozzá	8. Könnyedén és mégis erősen fésülöm
4. Ezzel a haját alaposan mosom és masírozom erősen a fejbőrt	9. Most biztosan tudom, hogy a hajam selyempuha és laza
5. Gondosan lemosom a habot meleg vízzel	10. Legközelebb Elida Shampoo veszek

Csomagocska két mosásnak Lei 10.-

ELIDA SHAMPOO

lezeti le a vizsgálat során és megállapította, hogy a Taar-panama számai egész Erdélyt behálózzák. Annakidején bizonyos körök minden követ megmozgattak hogy dr. Moeiut megakadályozzák abban, hogy tovább folytassa a vizsgálatot. A regáti tisztviselők ráfogták, hogy üldözési mániában szenved és elmeegyrítézetbe akarták zárni, majd miután ez nem sikerült athelyezték Brassóba, később pedig feifüggesztették állásából.

Közben Taar Jánost letartóztatták és kivüle vizsgálati fogságba kerültek Bárjoveanu és Coltescu főellenőrök is. A két utóbbit azonban nemsokára szabadlábrahelyezték. Majd kaució ellenében Taar János is szabadlábra került. Kevéssel szabadlábrahelyezése után eltűnt az ország területéről.

Időközben a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvek eltűntek és csak a régenstanács közpelerésére kerültek ismét elő.

Időközben a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvek eltűntek és csak a régenstanács közpelerésére kerültek ismét elő.

Időközben a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvek eltűntek és csak a régenstanács közpelerésére kerültek ismét elő.

Időközben a vizsgálatról felvett jegyzőkönyvek eltűntek és csak a régenstanács közpelerésére kerültek ismét elő.

Megszakadtak a tárgyalások az osztrák szocialisták és keresztényszocialisták között

Bécs, március 5. A többségi pártok ma közös értekezletet tartottak, amelyen a kormányzó koalíció további fenntartása mellett foglaltak állást.

A nemzeti tanács a keddi ülésen tudomásul veszi a Seipel-kormány lemondását, de ekkor még nem kerül sor az új

kormány megválasztására. Bécs, március 5. A kormányválság megoldását a jövő hét közepére várják. A szocialdemokraták és keresztényszocialisták között folytatott kulisszák mögötti tárgyalások egyelőre megszakadtak.

Elsüllyedt egy nagy francia hidroplán

Páris, április 5. Marseillei jelentés szerint a francia haditengerészet egyik göliat-rendszerű nagy hidroplánja az erős mistral miatt a kikötőtől 50 kilométeres távolságban a tengeren kényszerleszállást végzett. A hidroplán balesetét láttak egyik a közelben tartózkodó hajóról, s igyekeztek a vízirepülőgépet vontatókötélre venni és kikötőbe von-

tatni. Az erősen viharos tengeren ez csak részben sikerült s később a vontatókötél el is szakadt... A hidroplán már nem tudta magát felszinen tartani s anélkül hogy megakadályozhatták volna, elsüllyedt. Pilótáját és két katonáját megfigyelőjét nagynehezen kimentették a hullámok közül.

Aprilis 6.
Közből beér
Közsvári Kis
amely Mára
eljuttatja a
k.
IKOS
I az
ra
k nagy hord
üzemi költség
redukálja. Bi
tos találmány
fog hódítani s
aadja szabad
aga
en ezt akarta
tisztelt dele
gsem lett el
utalás arra,
s így a főpap
ezen nem
kal anerci
knek tartják
is jelentené,
ébe és akkor
t még most
conferencián
legszidót
volt, ez az
vagyok ab
mint
s önmagáról
beszél, nem
szife" keserű
ál- és fél
ekundáltak,
töltött ifju
ért csakis
hive.gondo
nepet tart
homoc ideje
takarítást
an a nagy
bea" ki tud
a mi zseni
ervezők, a
fizikusok,
ők papok,
ztogatásra,
er már iga
ánk, lelki
szabad
kisepré
ert az iga
te bennünk
klakkot
elfogásunk
k felemel
re, amely
ne jeschve
kezelünk,
öl talpig.
A zsidó
avot tiszta
és akkor
rx-madár,
Armonl.
Rt.
ám
radon.
Aisóhé-
ékénztár
ászrege-
— Enge-
lfogad

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánorsági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: Kasztner Rezső,
 Str. C. no. 81.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Megváltotta már

a sékelt?

Kiránduló tanulólányok csoportjába rohant egy autó. Genfben jelentik: Borzalmas autókatasztrófia történt Lauzanne közelében. Kedden a szép tavaszi időben egy lausannei nevelőintézet növendékei kirándultak. Csupa 19-20 éves lányok. Egyik meredek uton cikkcakkozva autó száguldott velük szembe, amely felett, úgy látszik, vezetője elvesztette az uralmat. Az autó az ut szélére húzódó lányok közé rohant, egyet közülük halálra taposott s hármat oly súlyosan sebesített meg, hogy életbenmaradásukhoz nincs remény. A tragikus kirándulás résztvevői mind angolok voltak. A rendőrség a gépet a helyszínén lefoglalta és a rajta ülő laussannei kereskedőt két társával együtt letartóztatta.

Németországban a rendőrök esperantóul tanulnak. Berlinből jelentik: A frankfurti Goethe-gymn. aulájában a hatóságok képviselői részvételével megtartották meg a 18-ik német esperantó-kongresszust. Schutkovszki, a frankfurti esperantó helycsoport elnöke kén megnyitóját után dr. Vogt nagy szabású beszédében kiemelte, hogy az esperantó mozgalom nem akarja kizorítani egyetlen országot anyanyelvét sem, hanem inkább azon dolgozik, hogy művelje a hazai nyelvet, mellette pedig minél semleges közlekedési nyelvet, használja az esperantót. Az esperantó nemzetközi közlekedési eszköz főleg abból a célból, hogy az embereket egymáshoz közel hozza. Bayer rendőr tanácsos rámutatott az esperantónak a rendőriszkólk körüli nagy szerepére. Frankfurtban több rendőr megtanult esperantóul azért, hogy az idegenek rendelkezésére állhassanak.

Efegyzés, Wiegner Sárkát Clujról elfegyezte Berkovits Nándor Lechlúta. Minden külön értesítés helyett

Husvétli bormazsola,
 valamint az összes
husvétli cikkek
 raktára érkeztek.
Spéter Mózes
 Piata Mihai Viteazul 12.

Remény van a jóvátételi kérdés kedvező megoldására

Paris, március 5. A szakértői jóvátételi bizottság tegnap plenáris ülést tartott, amelynek során Schacht német birodalmi bankelnök reflektált a hitelező-országok részéről husvét előtt átnyújtott memorandumra.
 A szakértői bizottság ezután azt a határozatot hozta, hogy legközelebbi plenáris ülését öt-hat nap múlva tartja, mely időpontig a német delegáció és a fő hitelező-országok megbízott delegáltjai

külön értekezleteket tartanak. Ezek a megbeszélések előreláthatólag több napot vesznek igénybe míg befejezést nem nyernek, a plémiumnak nincs tárgyalási anyaga.
 A plenáris ülés után Franciaország, Anglia, Olaszország és Belgium fődelegátusai Schachtal együtt már meg is kezdték a külön értekezletet.
 A szakértői bizottság köréből kiszivár-

gott hírek szerint a megbeszélések továbbra is igen szívesen módorban folynak s megvan a remény a jóvátételi kérdés kedvező megoldására.
 Paris, március 5. A mai reggeli lapok a jóvátételi szakértői konferenciával foglalkozó cikkeikben jólinformált helyről származó értesülések alapján megállapítják hogy megegyezés ugyan még nincs, de a helyzet engedett feszültségéből.

Elkészült a lakbérleti törvényjavaslat

Megszűntnek mindenféle rekvirálást

(Bucuresti-Bukarest, március 5. Az Uj Kelet tud.) Hosszas előmunkálatok után tegnap végleg elkészült a lakbérleti törvényjavaslat végleges szövege, amelynek intézkedéseit Junian igazságügyminiszter a következőkben ismertette a sajtó képviselői előtt:

— A lakbérleti szerződések tartamát 1930. április 20-ig meghosszabbítják. Ezen idő alatt a kormány tanulmányozni fogja az építkezések problémáját. Kapcsolatokat keres külföldi konzorciumokkal, amelyek esetleg nagyméretű lakás-

éptő akcióra vállalkoznak.
 A lakbéremelésekre vonatkozólag kimondja a törvényjavaslat, hogy a nyugdíjasok lakbérére kétszeresére emelkedik. Az 1927. évi lakbérleti törvény szerint a nyugdíjasok a háborúelőtti bérnek 12-szeresét, az új javaslat szerint annak 24-szeresét kell hogy fizessék.

Az állami tisztviselők lakbérét is fel-emelik, amennyiben az 1927. évi törvényben meghatározott bért egyharmadára felemlik és a háboru előttinek 16-szorosáról 4-szeresére emelik fel az 6k lakbéri

rüket is.
 A kilakoltatások ügyében kimondja a törvényjavaslat, hogy az eddig végre nem hajtott kilakoltatási ítéletek semmi sek és az ezekre vonatkozó lakbér szerződések tartama is meghosszabbítást nyer egy évre.

Kimondja végül a törvényjavaslat, hogy a rekvirálási jog bárkinek számára egyszerűsítéskorra megszűnik, és a jövőben újabb lakásrekvirálások többé nem eszközölhetők.

— Az Erzsébet-körúton állítják föl Rákosi Jenő szobrát. Budapestről jelentik. A Rákosi Jenő szoborbizottság művészeti albizottsága elhatározta, hogy Rákosi Jenő szobrát az Erzsébet-körúton a New-York palotával szemben levő kis téren állítják föl.

— Hazasság. Antal Mancikát, néhai Antal Ernő butorgyáros és hitk. előljáró, valamint neje Strausz Janka leányát vasárnap, f. hó 7-én d. u. 4 óra kor vezető oltárhoz a Ferdinánd királyi uti zsinagógában Filip Dezső, a Cluj-i Erdélyi Elektromosgyar főtisztviselője. Minden külön értesítés helyett.

— Továbbra is kedvezményes vízzummal lehet Magyarországra utazni. Az idegenforgalom fellendítése érdekében tevékenykedő Duna Szövetség által kibocsátott igazolványok alapján az egész 1929 év folyamán vízzum nélkül lehet átlépni a magyar határt és a vízzumot utólagosan felárón lehet Budapestben megszerezni. Az igazolványok alapján úgy a bukaresti, mint a kolozsvári magyar konzulátusnál a vízzumot előre is meg lehet szerezni ugyancsak felárón. Ha valaki nem Budapestre, hanem Magyarorszag más helyére utazik és a vízzumot nem szerezte be előre, úgy utlevélét az igazolvánnyal együtt postán küldheti be a Duna Szövetségnek, mely a vízzumot az utlevélre megszerzi és az utlevélet tulajdonosának postán visszaküldi. A kedvezmények igénybevételére jogosító igazolvány ára 150 lei és beszerezhető lapunk kiadóhivatalában. Az igazolványt annak ára és 11 lei portóköltés beküldése ellenében a kiadóhivatal postán is elküldi.

Mindössen az „Uj Kelet“-ben

„Lyra“ hangszerüzlet
 Str. da Regina Maria (volt Deak Ferenc-utca) 16. szám
 Nagy választék His Masters Voice, Columbia, Polydor, Decca, Homocord, Perfectia gramofonokban és művész lemezekben.
 Az összes hangszerek és világzenei zongorák rakáson. Eladás havi részletre is. — Zongorahangolást és mindenféle javítást vállal és szakszertűn végez.
 Nagy választék heber és zsalgon lemezekben

Rádió műsor

Szombat, április 6. — Budapest, 9.15 Zenekari hangverseny. Szünetben hírek; 12.05: Rádió trió; 16: Dr. Csabai Jenő két novelláját olvassa fel; 17.40: Schrammel-zene; 18.30: A cigányzenész egyesület monstre hangversenye, 19.30: Tihanyi Vilma és Rösler Endre operaénekesek hangv.; 20.30: A Kötányi nővérek háromzongorás hangversenye; 21.30: Gergely István felolvasása: Hires Interjúk kulisszái mögüll; 22: Időjezés, időjárásjelentés, hírek, sporteredmények; 22.25. Zenekari hangverseny. — Bécs, 16: Hangverseny. Roderich Bass közreműködésével; 17.50: Zeneakadémia, Pataky Lilly, Holzer Agatha közreműködésével; 19.30 Közv. a bécsi városi operaházból. — Utána hangverseny. — Brünn, 14.45: Gertrude O'Brien és Leo Meneirt operaénekesek hangv. 19.15: Operettelőadás. — 5 G. B. Daventry, 15.30: Burton Harper (bariton) és Miranda Lugden (sopran) hangv. 16.30: Táncczene; 18.45: Dorothy Whybrow (sopran) és Trefor Glyn (tenor) hangv. 21: Szimfonikus hangv. — Köln, 13.05: Hangverseny; 17.45: Délutáni hangv. 20: Vidám est; 23: Táncczene. — Milano, 16.30: Hangverseny; 17.20: Gyermekekárenek; 20.30: Verdi: Luisa Miller c. operájának közv. — Nápoly, 17: M. Monti (sopran) hangv. 20.45: Egy opera közv. a San-Carlo színházból. — Stuttgart, 16.35: Táncczene; 19.45: Mozart-est: Così fan tutte vigoperájának előadása. Utána Táncczene.

LÉLEGZETET VÉRE EGY VALDA PASTILLAVAL

SZANKBAN
 MEGVÉD A MŰVEG, MŰVESSÉGES BACILLUSON ELLEN EZEN KÉSZÍTMÉNY FERTŐTLENÍTŐ SZEREI IMPREGNÁLJÁN A LEGELÉRHETLENEBB RESZKET IS ÉS MEGVÉDI A TORVOT, MELLET ÉS TUDÓT MINDENFÉLE INFLAMATÍO SÉRÜLÉS ÉS MEGTAMADÁS ELLEN

GYEDEREK, FELNÖTTEK ÉS ÖREGEK VEGYÉTEK AZONNAL ÉS TARTÓSAN MINDÉG KÉZNÉL

ADOSZ FAC-SIMILJE KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN

Bzombat, 1929 Április 6.
 Hő...
 V...
 A gy...
 (Cluj-Kol...
 let tud.) A...
 Popescu ip...
 lete alatt...
 ter a tavali...
 ri monogra...
 lására, elk...
 pi előkész...
 kezdetük...
 vámtarif...
 tárgyalá...
 gearu ip...
 mi...
 A vámbiz...
 meri pont...
 mennyit t...
 kerül a ny...
 és a többi...
 ipari mon...
 tatásul fel...
 összeháll...
 A vámbi...
 jelenleg...
 lét, amel...
 fognak s...
 mogatás...
 t...
 Általában...
 kitani aka...
 vel és vége...
 korra egy...
 delmének...
 vumokból...
 rifa objekt...
 lül álló na...
 Ezzel egyi...
 megállap...
 is, amely...
 mania m...
 res...
 A szüke...
 Meghoss...
 vatalos egy...
 megjelent...
 pénzügyi...
 mely a for...
 sánál alap...
 egyenérték...
 szabítja...
 adók kiszá...
 évbén is u...
 tenni, min...
 A szesz...
 ára. A M...
 száma köz...
 deletét, an...
 vül a köv...
 si áratat...
 2.70 lej, b...
 szetes páb...
 ként. Az u...
 tehát háro...
 és 20 száz...
 számítása...
 árákhoz h...
 illetékeket...
 után kell...
 lani. Ame...
 ital denat...
 adásra, az...
 tásánál el...
 hozzá kell...
 Románi...
 takarékpa...
 zérigazgat...
 expresszle...
 mensokára...
 pontárt. A...
 létevel eg...
 ják végre...
 ket, amely...
 gárai az...
 tek el.

Közgazdaság

Hétfőn kezdik meg az új vámtarifa megalkotását

A gyáripár ellenbizottságban dolgozza ki a maga követeléseit

(Cluj-Kolozsvár, április 5. Az Uj Kelet tud.) Az a bizottság, amelyet Cezar Popescu iparügyi vezérigazgató elnökelete alatt küldött ki Madgearu miniszter a tavaly elrendelt ipari ankét és ipari monográfiák adatainak felülvizsgálására, elkészült munkájával és öthónapi előkészület után hétfőn

kezdődik az új behozatali vámtarifa összeállítására irányuló tárgyalások, amelyeket maga Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter fog vezetni.

A vámbizottság, miután most már ismeri pontosan, hogy melyik árucikkből mennyit termelnek az országban, mibe kerül a nyersanyag, mi az eladási ára és a többi elhelyezési feltételeket, az ipari monográfiák adatait fogja tájékoztatásul felhasználni az új vámtarifa összeállításánál.

A vámbizottság sorra fogja venni a jelenlegi tarifa minden egyes tételét, amelyek lényeges módosításokat fognak szenvedni a belföldi ipar támogatása és a vámdíjak megállapítása tekintetében.

Általában a bizottság gyökeresen szakítani akar a liberálisok vámrendszereivel és véget akar vetni egyszerűsítendőkorra egyes iparágak önkényes vámvédelmének, amelyet tisztán személyi motívumokból adtak meg eddig és az új tarifa objektív, minden pártzempontot felöl álló normák szerint fog elkészülni. Ezzel egyidejűleg

megállapítják azokat a szabályokat is, amelyeknek keretén belül Románia meg fogja kötni jövőbeni kereskedelmi szerződéseit.

A szűkebbkörű vámbizottság munká-

Meghosszabbították az iparcikkek hivatalos egyenértékét. Az április 3-ikán megjelent Monitorul Oficial közli a pénzügyminisztérium határozatát, amely a forgalmi és luxusadók kiszámításánál alapul szolgáló tarif unitar áru-egyenértékét július elsejéig meghosszabbítja. A 15, 10, 2 és 1 százalékos adók kiszámítása tehát ebben a negyedévben is ugyanolyan alapon fog történni, mint ezelőtt.

A szeszitalok új hivatalos eladási ára. A Monitorul Oficial április 3-iki száma közli a pénzügyminisztérium rendeletét, amely fogyasztás illetékeken kívül a következő hivatalos alkoholeladási árakat állapítja meg: Gabonaszesz 2.70 lej, borszesz 11 lej, cukka és természetes pálinkák 10 lej dekaliter-fokonként. Az új ráak április 1-től július 1-ig tehát három hónapra érvényesek. Az 5 és 20 százalékos adóvoaloremilleték kiszámítása úgy történik, hogy a fenti árakhoz hozzá kell adni a fogyasztási illetékeket is és az így nyert összeg után kell az értékkilletéket megállapítani. Amennyiben valamelyik szeszital denaturált formában kerül eladásra, az adóvoaloremilleték kiszámításánál előbb a denaturálási illetéket is hozzá kell számítani.

Romániában is életbeléptették a postatakarékpénztárt. A posta és távirada vezérigazgatóság elhatározta, hogy az expresszlevél-rendszer bevezetése után nem sokára életbelépteti a postatakarékpénztárt. A postatakarékpénztár működésével egyidejűleg 2:1 arányban fogják végre visszafizetni azokat a betéteket, amelyeket a csatolt területek polgárai az előző impérium alatt helyeztek el.

jával párbuzamosan a gyáripárosok országos szövetségénél is dolgozni fog egy iparosokból összeállított bizottság, amelynek az a feladata, hogy elsősorban megvédje a különböző iparágak érdekeit, azonkívül pedig általában megkönnyítse az új vámtarifa előkészítését. A gyáripár által összegyűjtött javaslatokat az UGIR szukcesszív a minisztérium elé fogja terjeszteni. A gyáripárosok vámbizottságának munkaprogramja a következő: Április 5-ikén délelőtt 11 órákor a táblaüvegipar, délután hat órákor a többi üvegipar, április 6-ikán délután öt órákor a bőr- és cipőipar, április 8-ikán délután hat órákor a gyapjuszövőipar, április 9-ikén délelőtt 11 órákor a trikotázs-ipar, április 9-ikén délután hat órákor a len, kenyer és pamutszövőipar, április 10-ikén délután hat órákor a kalapipar, április 11-ikén délután hat órákor a selyemszövőipar, április 12-ikén délelőtt 11 órákor a kénsv, klórhidrát és vaszulfát-ipar, délután hat órákor a réz-szulfát, szóda, alumínium, cinkoxid és ólomipar, április 13-ikán délután öt órákor a műtrágya, karbid, ammóniak és káliumklorát ipar, április 15-ikén délután hat órákor a paszomány és szalagszövőipar, csipkeipar és hasonló iparágak, április 16-ikán, délután hat órákor a textilkonfekciós iparok, készruha, fehérnemű, nyakkendő és esernyőipar, április 17-ikén délután hat órákor a papirkonfekciós-ipar, április 18-ikán délután hat órákor a kausuk-ipar, április 19-ikén délelőtt 11 órákor a növényi olajipar délután hat órákor a szappan- és gyertyaipar, április 20-ikán délelőtt 11 órákor pedig a lakk- és festékipar vámtételeit fogja az UGIR letárgyalni.

Becsben folytatják a román-osztrák kereskedelmi tárgyalásokat. Románia és Ausztria között már hosszabb ideje folynak a tárgyalások egy kereskedelmi szerződés kötésére vonatkozólag. A tanácskozásokat eddig Bukarestben tartották meg, most azonban Bécsben fogják folytatni. Több román szakdelegátus e célból már el is utazott az osztrák fővárosba.

Fontos újítások a munkásbiztosítási és a nyolcórás munkaidő terén. Pénteken délután a romániai nagyiparosok országos egyesületének kolozsvári központi bizottságának ülést tartott C. R. Mircea, Negrutiu F. Joan és dr. Comsa Ionel szenátorok részvételével. Az ülés során dr. Farkas Mózes elnök informálta a gyáripárosokat a vámtarifa-revizio jelenlegi stádiumáról, amely kérdéssel lapunk más helyén fog lalkozunk részletesen. A tárgysorozat legfontosabb pontja az új munkaiügyi törvények végrehajtásának kérdése volt. Az új munkásbiztosítási törvény javaslatról az UGIR-nak az az információja, hogy teljesen megfelel a gyáripár intencióinak, amennyiben teljes autonómiát biztosít ennek a fontos intézménynek. Ebben a tekintetben csak azt kell még tisztázni, hogy a biztosítási járulékok kvótájának megállapítását ne bízzák a kerületi igazgatóságok, hanem maga a törvény állapítsa meg a hozzájárulási kulcsot, amint az jelenleg is van. A nyolcórás munkaidő kérdésében több oldalról történt intervencióra a népjóléti miniszter megígérte,

hogy bizonyos szezonhoz kötött iparoknál, mint amilyen a faipar, meg fogja engedni rendezetileg, hogy a szezonban a munkások naponta nyolc óránál nagyobb munkaidőt tarthassanak. Végül az iparkamarai választások előkészítésére a nagyipari választók bizottságot küldtek ki, azzal az utasítással, hogy lehetőleg egységes jelölőlistát hozzon létre.

Színház - Művészet

Halálcsók.

A Magyar Színház óriási filmszenzációja. Főszereplő: Raquel Meller.

A „Hotel Imperial” után a Magyar Színházban olyan filmszenzáció következik, amely igazlans cselekményben, a fővételek ragyogó tisztaságában, a színészek ragyogó játékában még a „Hotel Imperial”-t is felül fogja múlni.

Ez a nagy szenzáció: A »Halálcsók«. Lélekzetviasszafojtva fogja minden jelet netét kisérni a közönség. Soha emel érdekfeszítőbb, fordulatosabb, változatosabb filmet még nem vetítettek.

A »Halálcsók» főszereplői: Raquel Meller és Warwick Ward.

A »Halálcsók»-ot (eredeti címén: Venenosa) hétfőn kezdik vetíteni a Magyar Színházban.

Dacára annak, hogy a »Halálcsók» megszerzése minden eddigi mértékelt felülmúló fantasztikus összegbe került, azért a helyáratat egy banival se emelik. Legdrágább jegy: 36 lej. Az összes erkélyülések: 20 lej.

A »Halálcsók»-ot naponta kétszer vetítik: 4-kor és 6-kor.

A Magyar Színház műsora:

Szombat d. u. 4-kor: Luxemburg grófja. (Király Ernő vendégjátéka. Leszállított helyáratokkal. Ssz.: 327.)

Szombaton este fél 9-kor: Yes! (Operette-ujdonság, először. A párisi színházi évad legbrilliansabb és legszenzációssabb sikerű operette-ujdonsága. Kondor Ibolyával, Betegh Bébivel, Kun Magdával, Solyom Gyözővel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral, Ledóvey Leóval, Selmezi Mihállyal. Premiére bérlet 33 sz. C. Ssz.: 330.)

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Iglói diákok. (Király Ernő vendégjátékával. Leszállított helyáratokkal. Ssz.: 329.)

Vasárnap este fél 7-kor: Aranyhattyu. (Király Ernő bucsufőlépése. Napi bérlet 33. sz. C. Ssz.: 330.)

Vasárnap este: Román előadás. (Ssz.: 331.)

Hétfő: Yes! (Operette-ujdonság 2-odszor. Napi bérlet 34 sz. A. Ssz.: 332.)

Kedd: Yes! (3-adszor. Napi bérlet 34 sz. B. Ssz.: 333.)

Szerda: Yes! (4-edszer. Napi bérlet 34 sz. C. Ssz.: 334.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap április 7-én d. e. 11-kor: A fehér néger. Kacagató burleszk 7 felvonással. És a legújabb világhírű. Helyárat: 15 és 10 lej.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat: A biboros. Vasárnap délután: Az elveszett levél. Vasárnap este: Zsidónó Gh. Florescu fellépésével.

Hétfő szöktetés a szerájból Baranyai Jolán vendégjátékával.

Kedd: Károly néni. Vigjáték — bemutatott.

Szerda: Lohengrin. Veturia Ghibu aszszonynak és Snejima bucaresti énekesnőnek fellépésével, Adrian Dan Cirtiuval a címszerepben.

HÖLGYEIM!

Legújabb párisi, wieni modellek. Selyem, bangkok, japán panama, exotikus szalma, Raccello-kalapokat feltűnő olcsó árban árussít az

„IDEAL” kalapüzlet Cluj, R. Ferdinand 8. férfi és nő kalapok formálása és tisztítása 48 óra alatt a legizesebben gyári árban készülnék.

Csütörtök: Hét eladó leány.

Pentek: Isi király. Opera-bemutató Lya Poppal, Rózsa Annával, Adrian Dan Cirtiu.

Szombat: Károly néni.

Vasárnap délután: Szöktetés a szerájból.

Vasárnap este: Az elveszett levél.

Hétfő: Alareosbál. (Olcsó helyáratokkal.)

Kedd: A vázsló. Dráma-bemutató.

A színházi iroda közleményei:

Ma este van a »Yes» premiére. Az európai színpadok rekord-operettjének, a »Yes»-nek lesz ma este a premiére. Miért mondják hogy rekord-operette? Mert 10 év óta nem volt ujdonság, amelyet olyan sokszor adtak volna, mint a »Yes»-t. Csak Párisban 1000 előadást ért meg a »Yes», amely ötletekben, szellemességekben, új trükkökben, műlattató helyzetekben s a zene finomágában mindazt felülmúlja, amit eddig az operette terén produkáltak. A »Yes» a ma esti premiére után a jövő héten négyszer kerül színpadra: Hétfőn, kedden szerdán és vasárnap 6 órákor.

Holnap délelőtt 11 órákor: mozi-matiné 15 és 10 lejes helyáratokkal. Nagyszerű és változatos musora lesz a vasárnapi mozi-matinénak. A »Fehér néger» című 7 felvonásos burleszket végig fogja kacagni a gyermek-sereg. Helyárat mint rendesen: 15 és 10 lej.

Ma délután Luxemburg grófja. Holnap délután Iglói diákok. Ma délután 4-kor Lehar legszebb operettje a Luxemburg grófja kerül színpadra, mérsékelt helyáratokkal a címszerepben Király Ernővel Holnap délután fél 4-kor pedig ugyan csak a Király Ernő vendégjátékával és mérsékelt helyáratokkal az Iglói diákok kerül színpadra.

Csikágói hercegnő. A jövő hét nagy színházi eseménye: Kálmán Imre legújabb operettjének, a »Csikágói hercegnő»-nek bemutatása lesz. A Bajadér, Tatárjárás, Maricza grófnő, Cirkusz hercegnő szerzőjének legújabb operetteje a Csikágói hercegnő a jövő héten szombati estjén kerül színpadra először Kolozsvárott.

A Thomas-sörgyár Sibiuban, híres söreinek terjesztése céljából, Gherlában és környékére sörraktárost keres.

Reflektánsok jelentkezzenek Irimie bar Gherla, vagy Thomasbrau Sibiu.

Rádiók, akkumulátorok legelőnyösebben

„AGIL”

műszaki és villamossági vállalatnál kapnak. Cluj, Str Regina Maria (v. Deák Ferenc u.) 43. szám

Telefonszám: 2-18.

Az eszme szolgálatában...

Irtá: OSIP DYMON

Ez az eset Chikágóban történt. Egy kicsiny vendéglőbe belépett egy szikár, magas, fáradt és elnyújtott látású ember, leült egy asztal mellé, hivta rekedt hangon apincért rendelt különböző ételeket és amikor a pincér odahozta neki a harmadik fogást, feleje hajlott, a fülebe sugott vaalmit, de olyan halkán, hogy a másik vendég az asztalnál, aki egy kövér, igazán elhízott ember volt, melleleg kíváncsi természetű is, egy kukkot nem hallott belőle.

A pincér csak hallgatta a vendég rekedt susogását és így szólt:

— Nem tudom! Mit tudom én? Ha akarja, ideküldöm mindjárt a vendég-lőst

A vendéglős mindjárt odajött és szigorúan de kellő respektussal mégis részolt a vendégre:

— Uram, ön téved. Lehet, hogy Chikágóban akadnak vendéglők, ahol ezt megkapja, de nálam uram ilyesmi teljességgel kizárt dolog. Nem és még egyszer nem!

— No no — válaszolt a vendég — egy pillanatra se felejtse, hogy nem vagyok ügynök. Nincs mitől tartani. Akarja tudni, ki vagyok?

A szikár magas ember oldalasába nyult és kivette névjegyét.

— Ez már más — mosolygott a vendéglős — akar konyakot? Talán az egész üveggel. Azonnal megkapja. Kérem, legyen egy pillanatra türellemmel.

A kövér szomszéd most már közelebb állt — kíváncsi természeténél fogva is — a sovány vendéghez.

— Megengedi, én az imént kint voltam és hallottam az ön beszédét. Mondhatom kitűnő, sőt elsőrangú beszéd volt, nem lehet egkönnyen elfelejteni.

— Nagyon köszönöm szives szavait — mondotta a szikár és fáradtnak látszó férfi. Azután egyetlen hajásra kiitta az eléje szervirozott konyakot.

— Megbocsát, kérem, ha valamit kérdezek öntől — szólt a kövér férfi — nem értem hogyan határozta el magát arra hogy ezt a mérget kiigya, miután olyan nagy tüzzel és lelkesedéssel szónokolt egy órával ezelőtt az alkohol ellen. Mondhatom, ez a beszéd annyira tele volt lánggal és tüzzel, hogy teljesen meggyőzött. És imé ön most saját elveivel, hogy úgy mondjam, ellenkezőbe kerül.

A magas férfi erre a szemrehányásra még egy pohár konyakot hajtott le és rekedt hangján így válaszolt:

— Kedves uram, kívánom önnek, próbálja meg fagyban, esőben, piszokban és sárban absztinenciát hirdetni. Ilyenkor valósággal az emberek fejébe kell kalapálni minden egyes szót

és pedig órák hosszat kell ezt cselekedni. Más ha szónokol, kisideig áll, két-három percig hallgat, azután tovább beszél. Am én nem ilyen szónok vagyok.

— Hanem milyen szónok?

— En olyan szónok vagyok, aki — amint hallja — a hangomat az eszméért teljesen tönkretettem. Nos, kérdem öntől, van-e jogom ahhoz, hogy új erőt gyűjtsek ahhoz a harchoz, amelyet megkezdtem és amelyet annyi lelkiismeretességgel folytatok.

— Nyilván, nyilván — felelt a kövér vendég — önnek ehhez a legteljesebb mértékben joga van. És nagyon örülök, hogy ezt öntől hallom. Am en gedje meg, hogy ezt az érvet én is használhassam beszédeimben.

— Milyen beszédeiben — csodálkozott a másik. Voltaképpen ki ön?

— Hogy én ki vagyok, uram? Tudja meg, én a prohibíció esküdt ellensége vagyok, meggyőződéses ellensége és valahányszor felszólalok, akár nyilvános helyen, akár vendéglőben,

mindig a bor és sör élvezete mellett török lándzsát.

A másik erre felállott, meghajolt és így szólt:

— Nagyon kedves! Szabad önt arra kérnem, hogy most már maradjon a társaságunkban.

Ezzel máris átnyújtott neki egy pohár konyakot.

— Nagyon köszönöm — szólt a kövér vendég — de nem iszom. Amikor én eszméimért síkra szállok, mindig újabb és újabb érvekre van szükségem. Ilyenkor világos fejfel akarok gondolkodni. A bor, a szesz elüsmályosítja az ember elméjét.

— Nos, ez kitűnő! Engedje meg, hogy ezt az ön imént mondott érvét antiakoholista beszédeimben felhasználjam.

— Kérem, kérem — felelt joviálisan a kövér vendég. — A fiatal pedig ismét, töltött magának, felemelte poharát és lelkesen szólt:

— Isten éltesse! Az ön egészségére ürítem poharam!

A kövér ember udvariasan meghajolt. A sovány lehörpintette a pohár tartalmát és kezét fogott a barátság öszinte jeléül a kövér férfival.

Kütelki varieté

Ez egy berlini eset.

A színpadon egy maharadzsa áll, turbán a fején, oldalán kedvenc felesége és nem akar tágtani attól, hogy legalább is hat ember álljon részint a krajain, részint guggoló lábain. De követelik, hogy a hat ember a közönség soraiból jöjjön föl és így invitálja őket:

— Igen tisztelt uraim! jöjjenek, jöjjenek. Nem önök lesznek a szenvedők, önök itt produkálhatják magukat a színpadon, tapsokat kaphatnak, a munka az enyém és a fáradság is az enyém, csak a dladal az önöké.

De a szives invitálást senki komolyan nem vette és most már amaharadzsa is megharagszik, el kezd berlini zsargonban beszélni, holott azelőtt csak törte a németet, nyilván azért hogy tőzsgyökeres indusnak higgyék.

Mégsem megy senki föl, mre a maharadzsa megmutatja merész mutatványát a kiálló szegekkel. Rájuk fekszik kissé vörösrre tüzesítik a szögek a testét, de vér nincs sehol. A publikum forrón tapsol a produkciónak.

Ez valóságos ünnep volt és azért le kell szállani a köznap felé, a program összeállítója ezt nagyon jól tudja és ez okból az énekes komikust lépteti fel, aki kupléjában a kispolgári kávézó asztalt gonyolja. Elmondja, hogy a kávézablisztból készült nyugodtan vágni lehetne, ellenbe na kalás olyan, hogy szüröcsölni lehet. Ez kütelki humor. Szeli humor megnyugtató humor, ami

után már drasztikusabb dolgoknak kell következnie és egy másik komikus új dallal frissíti a közönséget, egy kupléval, amelyben elmondja milyen hívságos az emberi szerelem és még inkább az emberi szefencse.

A konferanszié lép ezután a közönség elé és bejelenti, hogy most maga az igazgató felesége fog szerepelni és pedig saját szerzeményű daradjában, amelynek neve: «Madame Olata». Zenés darab, kevés cselekménnyel, régi kuplékkal, táncokkal a miket anyának idejében lejtettek. A berlini kütelkek szivesen hallgatja, bár csöppet sem új neki az eset.

A varieté a kütelken inkább társalgó, mint színház. Különösen, amikor az igazgató felesége «dolgozik» a színpadon. Kérdéseket intéz a publikumhoz: Ki mit szeret, ki mit óhajt, mikor szokott fölkelni, hogy éli világát.

Volt a vendégek között valaki, aki betévedt a városból a kütelki varietébe, mert már eluntta magát a városban. Minhogya az első sorban ült, a direktor felesége tőle kérdezte:

— Mondja, szereti a színésznőket?

— Igen — feleli a megszólitott — de az igazgatónőket soha. Mégha a «Madame Olata» címszerepét játszik, akkor sem.

Ilyen feleletre a madám nem volt elkészülve és kiesett a konceptusából.

— Kérem — szólt egészen kipirosodva — ha nem tetszik magának a darab, kimehet.

— A darab? — kérdi gunnyal a városi vendég — nekem a darab ellen semmi kifogásom. A darab nagyszerű!

A közönség nevetett, nagyszerűen mulatott a madám kinlódott és valahogyan ki akart jutni a zavaros helyzetből.

— Kérem, ha nem tetszik a darab főszereplője, akkor is kimehet.

— Kimegyek, kimegyek — nagy lelki nyugalommal mondotta — de akkor tessék visszaadni a jegy árát.

— Persze, amikor már végigélvezte az előadás háromnegyve drészét.

— Jó, kimegyek, de kérem vissza a

jegy árának egy negyedét.

Az igazgató ekkor hátranzett és valamit kérdezett az egyik színésztől.

A színész a zsebébe nyult és kivett néhány pénzdarabot.

— Tessék — szólt le a «vendég»-hez — tessék a pénz!

A vendég átvette a pénzt, fölmintett a nőnek és távozott.

— Holnap nem kell jönni — kiáltott utána Madame Olata.

Az ajtóból a vendég visszazólt: — Műsorváltozás esetén jövök.

Nagy kacaj megint a nézőtérben. A diva azután folytatta szerepét.

Anton Rosenzweig Claj
 HÉBER KÖNYVEK és falleszek
 nagykereskedése. — Gyári árak!

MÉRNÖK i könyv, műszer, körző, papír
LEPAGE -nál K-VAR.
 Kérjen jegyzékeket.

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állatkéreskedőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap óhi detések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékeve van. Eljegyzési díj 250 lej.

Utazók! BERROVICSE
 vendéglője megnagyobbítva
Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.
 Zöldes. Mérsékelt árak. Kitűnő házkonyha

T. Hölgyeim! Tekintsek meg saját készítményű bubi, transz-
parókákat
 formáló, posztisepe
 Hat hónapos villanyos ondoilás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában.
MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.

Palesztinai legfőbb
 m obaszabozó
 Kötészetek, könyvek, papírok, stb.
 P. Mihal Viteazul 34. szám.

Hirdetmény. Az itteni
 Hirdetmény. Az itteni
 Hirdetmény. Az itteni

Keresünk azonnali
 megvetelre tüzesítő
 könyvszerény. Ajánlatokat «Bank» jellegre a kiadóba kérjünk.
 1755

Nagybányai szép
 szilvák, angóban 19,
 Hirdetmény. Az itteni

Tölgy-rönköt,
 különösen vastagot, 45 cm-től és vékonyat is, 30 cm-től, tölgyboulest és tölgyfűrészárut, továbbá mindenféle más kemény és puhafadeszkát (kiszáradt és termelési) és rönköt állandóan vásárol és elad a
«FAGUS» S. A. DEJ.

Az egész város
HELLMANN-kenyeret kér.
 Az összes kereskedők
HELLMANN-kenyeret ajánlanak,
de vigyázat!
 mert csak az a valódi
Hellmann-kenyér,
 amelyen rajta van az ilyen
buzakalász kószorus
 jelvény.

HELLMANN

ELŐREÁTHA
 Eyreilor Románescă, nem...
 * 1689

AZ
 Előreláthatóan...
 mert azáltal...
 val, hanem...
 uton és függ...
 kellő értékű...
 dektalanul...
 ket az ország...
 sára nézve.
 Filderman...
 le, hogy a zs...
 álos csapat...
 amelynek tar...
 ga napról-na...
 A régi király...
 nap után zaj...
 lések, amely...
 gyobb lelkes...
 a zsidó kiseb...
 gáti zsidó k...
 emberei csat...
 Klubhoz és...
 sietséggel sz...
 két héttel e...
 naggyűlés...
 ott fellépő z...
 nyilatkozott...
 volt annak...
 helyesli és...
 teszi azt a...
 területek zs...
 törvényhozás...
 Filderman...
 beesett emb...
 szik kipariro...
 gető veszed...
 hangoztatja...
 piség alapjá...
 tartja, hogy...
 is, összeszö...
 virulensébb...
 resztül is ig...
 tézni a szer...
 ellen. Néhán...
 dezett a reg...
 lők ellen int...
 tében igazol...
 karika polit...
 Az elmúlt...
 katlan mego...
 magát dr...
 adni a köles...
 népgyűlést hi...
 amelyre az U